

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№4(5)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 440 sahifa,
27-aprel, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Формирование здоровьесберегающей образовательной среды в начальной школе в условиях инклюзии.....	10
Тургунова Нилуфар Абдусаломовна	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tez va aniq hisoblash ko'nikmalarini rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	16
Dehqonova Maxliyoxon Shuhratjon, Musinjonova Dildoraxon Mahmudjon	
Научно-педагогический анализ методов математического моделирования: численные и аналитические подходы в обучении студентов	19
Мусурмонова Маъмура Оман кизи, Жураева Феруза Бахтиёр кизи, Сарсенбаева Мархабо Шадибековна	
Inklyuziv ta'lim sharoitida boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijtimoiy moslashuvini rivojlantirish texnologiyasi.....	26
Turdimurodova Muazzam Muzaffarbek qizi	
M. Tvenning "Tom Soyerning boshidan kechirganlari" romanida bolalar obrazining tasviri masalasi	29
Sattarov Farrux Nuridinovich	
Pedagogik dasturiy vositalar yordamida dars sifatini oshirish	35
D. K. Ibadullayev	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning kasbga qiziqishlarini rivojlantirishning ijtimoiy-pedagogik zaruriyati	41
Isabekova Dilafuz Shermirzayevna	
Молодёжь Узбекистана в системе политических процессов.....	46
Юсупова Элеонора Фердинандовна	
Математика o'qitishda zamonaviy yondashuvlar: vaziyatli tahlil va amaliy samaradorlik	51
Matyaqubova Nazira Hikmat qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik mahoratini sun'iy intellekt texnologiyalari asosida rivojlantirishning metodik modeli.....	54
Choriyev Olmosbek Baxriddin o'g'li	
Fan va tilni integratsiyalashgan holda o'qitish (CLIL)	60
M. D. Boynazarova	
Оптимизация показателей сердечного цикла у спортсменов при хроническом физическом перенапряжении посредством фармакологической поддержки	63
Нормуратов Абдулла Саппарович	
Chidamlilikka yo'naltirilgan sport turlarida uglevod va energiya almashinuvini farmakologik korreksiyasi....	67
Normuratov Abdulla Sapparovich	
O'quvchilarga dutor ijrochiligini o'rgatishning pedagogik yondashuvlari	70
Sa'dullayev Og'abek Abdurashid o'g'li, Nazirullayeva Nodira Akmal qizi	
Bolalar musiqa va san'at maktablarida individual va jamoa mashg'ulotlarini tashkil etish mexanizmlari (cholg'u ijrochiligi misolida).....	74
Omonova Charos Baxodir qizi	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim tarbiyachilarining o'quv-biluv faoliyatini motivatsiyalashda interfaol metodlardan foydalanish.....	79
Saidova Zulfizar Norbobo qizi	
O'qituvchining kognitiv egizagi (Digital Twin): sun'iy intellekt yordamida individual pedagogik uslubni modellashtirish.....	83
Kuchkarova Feruza Qambaraliyevna	
Abdusamad Boboxo'jayev rahbarligida tarix va arxeologiya institutining rivoji: 1964-yilgi arxiv hujjati misolida	91
Abdullayev Botir Jabbor o'g'li	
Maktab o'quvchilarining musiqiy idrokni shakllantirishning ijtimoiy va didaktik zarurati.....	93
Abdumannan Maxammatov	

“Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kalokagatiyani rivojlantirishning KAMOL modeli asosidagi pedagogik texnologiyasi”	97
<i>Abdurahmonova Dilorom Jovliyevna</i>	
Morphological Structure and Word Formation of Ecotourism Terminology: A Cross-Linguistic Analysis With Reference to the Uzbek Language.....	104
<i>Absamatova Charos</i>	
Fizika fanini o'tmda o'qitishda masalalar yechishning ilmiy-metodik ahamiyati	107
<i>Akmal Mustafoyev Isaqulovich, Munajat Mustafoyeva Oltibekovna</i>	
Kasbiy yo'naltirilgan ingliz tili darolarida metakognitiv strategiyalar asosida akademik nutqni rivojlantirish ..	111
<i>Allamuratov G'ofur Ashurovich</i>	
Maktabgacha ta'limda bolalarning mayda qo'l motorikasini rivojlantirish metodikasi	116
<i>Amanova Albina Dexqon qizi</i>	
Psychological Approaches in Teaching English in Preschool Education and their Effectiveness	120
<i>Berdiqulova Zamira Albertovna</i>	
The Role of Family, Education, and Community Systems in Shaping Individual Psychological Well-Being .	124
<i>Diibar Abdullayeva Ubaydullayevna, Iroda Panjiyeva Khayitovna</i>	
Nomoddiy madaniy merosning talaba-yoshlarni yuksak ma'naviyatli shaxs sifatida tarbiyalashdagi ahamiyati	127
<i>Erboyev Suxrob Abdusalomovich</i>	
Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida inson resurslarini boshqarishda muvozanatlashgan ko'rsatkichlar tizimidan foydalanishning nazariy asoslari	131
<i>Gulmira Jumanova</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini o'stirishda badiiy adabiyotning dolzarbligi	135
<i>Hasanova X. Z.</i>	
Gospital ta'lim sharoitida ona tili fanini o'qitishda raqamli texnologiyalardan foydalanish samaradorligi	139
<i>Hikmatov Bobobek Saydulloyevich</i>	
ASB bo'lgan bolalarda sensor buzilishlarning kognitiv va ijtimoiy rivojlanishga ta'siri	142
<i>Isaxanova Oybarchin Abduraxim qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda kommunikativ faoliyat samaradorligining pedagogik mexanizmlari	146
<i>Maxmutazimova Yulduz Raxmatovna</i>	
David haykali ko'z bo'lagining qalamtasvirini bajarish usullari.....	149
<i>Mo'minov Baxtiyor Karamatovich</i>	
Ta'limda fanlararo integratsiyadan foydalanishning pedagogik va psixologik asoslari	154
<i>Oblakulova Nodira Abduvali qizi</i>	
Ellipslarni tasviriy san'at va muhandislik grafikasida yasash metodikasi.....	160
<i>Sheraliyev Sanjarbek Karimberdiyevich</i>	
Kommunikativ strategiyaning yuzaga kelish omillari	170
<i>Normaxmatova Feruza Ruziboyevna</i>	
Umumta'lim maktab musiqa madaniyati darolarida raqamli texnologiyalardan foydalanish muammo va yechimlari	174
<i>O'rishboyeva Xumora O'rol qizi</i>	
Maktabda jismoniy tarbiya darolarida futbol elementlaridan foydalanib 10-11 yoshli bolalarda tezkor-kuch qobiliyatlarini rivojlantirish uslubiyati	177
<i>Qurbonbayeva Maftuna G'ayrat qizi</i>	
Maktabda darsdan tashqari futbol to'garaklarida o'quvchilarning tezkor-kuch qobiliyatlarini takomillashtirish	182
<i>Ro'ziboyeva Fotima Quدرات qizi</i>	
Matn ustida ishlash samaradorligini baholash mezonlari	187
<i>Sadarova Nilufar</i>	
Neyroestetik stimurning yosh dinamikasidagi roli: kognitiv emotsional sferani qayta tashkil etish mexanizmlari.....	193
<i>Salaxidinova Xolida Xaliljonovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	<p>Kasbiy ta'limda o'quvchilarning psixologik va axloqiy sifatlari ..... 198 Salomov Abdurasul Axmadovich</p> <p>Funksiyaning hosilasi yordamida o'sish va kamayish oraliqlarini aniqlash metodikasi ..... 201 Sherzad Eshjanovich Bekchanov, Shohida Sadullaeva Ziyadullaeva, Abdusalom A. Xudoyberdiev</p> <p>Bo'lajak tarbiyachilarning kommunikativ qobiliyatlarini rivojlantirishda psixologik treninglarning nazariy va amaliy asoslari..... 205 Sojida Safarova Saxadin qizi</p> <p>Destruktiv xulq-atvor psixologik va pedagogik qarovsizlik oqibati sifatida..... 207 Umirzoqova Shodiya Lutfullo qizi</p> <p>Maktabgacha ta'limda bolalar bilan innovatsion texnologiyalar yordamida ekologik omillarni singdirish ..... 210 Xoldorova Mashxura G'ulomovna</p> <p>Роль антиоксидантной системы в повышении работоспособности спортсменов ..... 214 Нурбаев Бахтиёр Шириневич</p> <p>Shaxs irodaviy sohasini rivojlantirishning psixologik determinantlari..... 217 To'ychiyeva Shoyista Jumabayevna</p> <p>Ta'lim jarayonida va talabalarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning ahamiyati ..... 223 X. Xalilova, N. Niyazova</p> <p>Optimization of Periodontal Disease Treatment Tactics in Patients With Chronic Hepatitis C After Achieving a Sustained Virological Response ..... 227 Makhmudova Ugiloy Bakhtiyorovna</p> <p>Pathogenetic and Clinical Rationale for the Prevention and Management of Periodontal Diseases in Workers Within Dust-Hazardous Environments ..... 230 Turumova Marjona Bakhodirovna</p> <p>Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarining boshqaruv faoliyati va kasbiy madaniyati ..... 233 Imamova Nilufar Zabiyyulla qizi, Soloyeva Rayhonoy Ravshanbek qizi</p> <p>Pedagogika oliy ta'lim muassasalarida integratsiyalashgan ijodiy muhitni tashkil etishning ilmiy-metodologik asoslari ..... 236 Sultanov Xaytboy Eraliyevich</p> <p>Ma'naviy-ma'rifiy faoliyat orqali o'smirlarda huquqbuzarlik profilaktikasining pedagogik asoslari ..... 241 Umarov Qobiljon</p> <p>Maktab o'quvchilari orasida kiberbulling profilaktikasi yo'llari ..... 245 Jannazarova Juldizxan Aliiyar qizi</p> <p>Kimyo ta'limi jarayonida kreativ yondashuv asosida kompetensiyaviy yondashuvni rivojlantirish metodikasini takomillashtirish ..... 250 Allaberdiyeva Zebinisobegim Ismoiljon qizi</p> <p>Universality in Phraseological Units in English, Dutch and Uzbek ..... 253 Khaydarova Guzalkhon</p> <p>Texnologik ta'limda axborot texnologiyalaridan foydalanishning o'quv samaradorligiga ta'siri: universitet darajasida istiqbollor ..... 256 Musurmonova Ma'mura Oman qizi, Berdiyeva Gulnoza Rizoqulovna</p> <p>Chet el va mahalliy tajribalarda muhandislik musobaqalari samaradorligi ..... 261 N. Nomozova, A. Muxamadiyev</p> <p>Autizm spektri buzilishlarining klinik-pedagogik xususiyatlari va ularni korreksiyalashning ilmiy asoslari..... 267 Polatova P. M., Polvonova Kishchan Ravshanovna</p> <p>Tenglamalar ildizlarini aniqlashda vatarlar usuli va python dasturiy modeli ..... 272 Rizayeva Bahoroy Jahongir qizi</p> <p>Algebra fanini o'rganishda talabning xatolarini tahlil qilish va ularni bartaraf etish usullari ..... 277 Zaxiriddinova Shahlo Zahiriddin qizi, Norboyeva E'zoza O'tabek qizi, Oqbutayeva Sumbula Normuhammad qizi</p> <p>Интегрированный подход как основа развития русской связной речи иноязычных студентов неязыковых специальностей ..... 280 Бозорова Хулкар Одинакуловна</p>
-------------------------------------	--

Оптимизация трудовых отношений в системе общего среднего образования на основе HR-менеджмента: эмпирический анализ.....	284
Турикова Лазокат Машрабовна	
Pedagoglarning huquqiy maqomi hamda global kompetensiyalar bilan bog'liq muammo va yechimlar.....	296
Javohir Baxtiyorovich Shukurov	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida og'zaki nutqni rivojlantirishning kommunikativ yondashuv asoslari.....	305
Holikulova Feruza Xasanovna	
Talabalarda internet va ijtimoiy tarmoqlardan foydalanishning agressiv xulq-atvorga ta'siri.....	309
Tosheva Sayyora Raxmonqulovna	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda mantiqiy fikrlashni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	314
Nurmatova Iroda Toxtasinovna, Qutlimuratova Dilnoza Oybek qizi	
O'quv materiallarini didaktik prinsiplar asosida bayon qilishning nazariy-amaliy asoslari.....	318
Turdiyeva Navruza Sheraliyevna	
Raqamli va globallashtirilgan muhitda maktabgacha yoshdagi bolalarda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarini rivojlantirish.....	323
Avazova Xidoyat Zafar qizi	
Boshlang'ich sinf o'qish darslarida badiiy asar tahlil qilish kompetensiyasini shakllantirish orqali o'quvchilar nutqini boyitish ("Bog'bon va nihol" rivoyati misolida).....	327
Normurodova Nigora Abdusattorovna, Abduxalilova Mohinur To'raqul qizi	
Qoraqalpog'iston cho'l yaylovlarning holatiga katta qumsichqonlar ta'sirini baholash.....	331
Adilbayeva Genjexan	
O'zbekiston zaminida uyg'onish - renessans hodisasining yuz berishi: shakllanishi, musulmon va insoniyat dunyosi taraqqiyotidagi o'rni.....	335
Choriyev Mirjalol Baxtiyor o'g'li	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining ekologik kompetentligini badiiy-loyihaviy faoliyat orqali rivojlantirish metodikasi.....	340
Istamov Zavqiddin Sa'dulloevich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida fonetik kompetensiyani rivojlantirish orqali orfoepik bilimlarni shakllantirish.....	344
Mamasidikova Naima Toxirjon qizi	
Talabalarining mustaqil o'qish va o'rganish kompetensiyalarini rivojlantirishning metakognitiv aspektlari.....	348
Mirsobitova Parvina Bahodir qizi	
Sun'iy intellekt vositasida talabalarining axloqiy-estetik madaniyatini rivojlantirishning pedagogik asoslari..	351
Muminov Zokir Sharop o'g'li	
Ta'lim muhitining o'quvchilarning emotsional holatiga ta'siri.....	354
Nurmatov Nurhayot Nurziyat o'g'li, Otaqurbonbova Nigina Rustam qizi	
STEAM yondashuvi asosida o'simliklar fiziologiyasi fanida o'quv mazmunini didaktik qayta tashkil etish xususiyatlari.....	358
Xoliqulova Gulchehra Alimardon qizi	
Особенности развития эмоционального интеллекта у детей дошкольного возраста.....	363
Мирзаева Наргиза	
Inklyuziv ta'limni tashkil etishning pedagogik asoslari.....	367
Abdanbekova Nilufar Rixsiyevna	
O'qituvchining pedagogik mahoratini takomillashtirish va uni rivojlantirish omillari.....	370
Ismailova Shaira Ferdausovna	
Maktab o'quvchilarida o'zini o'zi tarbiyalashni shakllantirishning pedagogik asoslari (8–9-sinflar asosida)..	373
Norxo'jayeva Lobar Nuriddin qizi	
Inkluziv ta'limda pedagoglarning mahorati va pedagogik innovatsiyalar.....	378
Raxmonova Gullola Shavkatovna	
The Impact of Collaborative Writing Activities on EFL University Students' Essay Writing Skills: A Classroom-Based Study.....	382
Shovkiewa Munisa Shonazar kizi	

ChatGPT va generativ AI vositalarining o'quv jarayonidagi didaktik imkoniyatlari.....	386
<i>Sotivoldiyev Shohruhmirzo Abdumalik o'g'li</i>	
O'qituvchi shaxsining pedagogik etikasi va kasbiy madaniyati.....	390
<i>Sultonova Nargiza Nigmatovna</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida talabalarning media savodxonligini rivojlantirishning pedagogik-psixologik mexanizmlari.....	393
<i>Zaxiriddinova Shaxlo, Nurova Manzura, Murodova Fayoza</i>	
Talabalar matematik tafakkurini rivojlantirishda analizdan masalalar yechish strategiyalari	397
<i>Zaxiriddinova Shaxlo, Tufliyeva Roziya, Ismatullayev Javohir</i>	
Роль социальной компетенции в процессе интенсивного когнитивного развития	402
<i>З. Ф. Азизова</i>	
Роль научного знания в повышении качества образования	406
<i>Сагатова Диёра Абдулазиз кизи</i>	
Методы использование информационных технологий в научном исследовании качества образования в ВУЗе.....	409
<i>Уразова Марина Батыровна, Туленова Карима Жандаровна, Генжебаева Кундуз Саламат кизи</i>	
Академический стресс и формирование механизма "самообвинения" у студентов.....	412
<i>Хошимова Дилорам Анваровна, Немаджанова Наргиза</i>	
OTM, mahalla va oilalarda barqaror ma'naviy-axloqiy muhitni takomillashtirish tizimi.....	416
<i>Karshiyev Jaxongir Abdirayimovich, Abdilaxatov Zafar Abdigapirovich</i>	
O'smirlar deviant xulq-atvori shakllanishida ijtimoiy tarmoqlarga qaramlik bosh omil sifatida.....	421
<i>Olloberdiyeva Buoysha Baxromjon qizi, Tohirova Go'zaloy Davronbek qizi</i>	
Oliy ta'limda tasviriy va amaliy san'at integratsiyasining zamonaviy pedagogik metodlari (Buxoro amaliy san'ati misolida).....	426
<i>Abdullayev Suxrob Sayfullayevich</i>	
Bo'lajak pedagoglarni tayyorlashda steam yondashuvining roli	431
<i>Atenov Jandarbek Dayrabay o'g'li</i>	
Deviant xulq shakllanishining biopsixologik faktorlari.....	434
<i>Ro'ziqulova Sevinch Ubaydullo qizi, Tohirova Go'zal Davronbek qizi</i>	
Эмоциональная устойчивость как психологический фактор развития профессиональной компетентности будущих педагогов	437
<i>Рафиев Фарход Акилович</i>	

OLIV TA'LIMDA TASVIRIY VA AMALIY SAN'AT INTEGRATSIYASINING ZAMONAVIY PEDAGOGIK METODLARI (BUXORO AMALIY SAN'ATI MISOLIDA)

Abdullayev Suxrob Sayfullayevich

Buxoro davlat universiteti

tasviriy va amaliy san'at kafedrasini mudiri, dotsent

Annotatsiya: Ushbu maqolada Buxoro amaliy san'ati namunalari asosida oliy ta'lim tizimida tasviriy va amaliy san'atni integratsiyalashgan holda o'qitishning zamonaviy pedagogik metodikasi yoritiladi. Tadqiqotda tasviriy san'at va amaliy san'at o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni ta'lim jarayonida qo'llash orqali talabalar ijodiy kompetensiyasini rivojlantirish imkoniyatlari tahlil qilinadi. Shuningdek, milliy an'analarga tayangan holda innovatsion o'qitish usullarini joriy etishning samaradorligi ilmiy asosda bayon etiladi. Natijada integratsiyalashgan yondashuvning ta'lim sifatini oshirish va talabalar estetik tafakkurini rivojlantirishdagi ahamiyati asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: Buxoro amaliy san'ati, tasviriy san'at, amaliy san'at, integratsiya, pedagogik metodika, oliy ta'lim, ijodiy kompetensiya, milliy an'analari, interfaol metodlar, estetik tafakkur.

Abstract: This article explores a modern pedagogical methodology for integrating visual and applied arts in higher education based on the traditions of Bukhara applied art. The study analyzes opportunities to develop students' creative competencies through the effective combination of visual arts and applied arts in the learning process. It also provides a scientific justification for the effectiveness of implementing innovative teaching methods grounded in national traditions. As a result, the significance of an integrative approach in improving education quality and enhancing students' aesthetic thinking is substantiated.

Key words: Bukhara applied art, visual arts, applied arts, integration, pedagogical methodology, higher education, creative competence, national traditions, interactive methods, aesthetic thinking.

Аннотация: В данной статье рассмотрены современные педагогические методы интегрированного обучения изобразительного и прикладного искусства в системе высшего образования на основе традиций бухарского прикладного искусства. В исследовании анализируются возможности развития творческих компетенций студентов посредством эффективного сочетания изобразительного и прикладного искусства в учебном процессе. Также научно обосновывается эффективность внедрения инновационных методов обучения, опирающихся на национальные традиции. В результате раскрывается значимость интегративного подхода в повышении качества образования и развитии эстетического мышления студентов.

Ключевые слова: бухарское прикладное искусство, изобразительное искусство, прикладное искусство, интеграция, педагогическая методика, высшее образование, творческая компетенция, национальные традиции, интерактивные методы, эстетическое мышление.

KIRISH

Bugungi globallashuv sharoitida milliy madaniy merosni asrab-avaylash, uni zamonaviy ta'lim tizimi bilan uyg'unlashtirish masalasi dolzarb ilmiy-pedagogik muammolardan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Ayniqsa, oliy ta'lim muassasalarida tasviriy san'at va amaliy san'atni o'qitish jarayonida milliy an'analarga tayanilgan innovatsion metodikalarni ishlab chiqish zarurati ortib bormoqda. Bu borada boy tarixiy va estetik merosga ega bo'lgan Buxoro amaliy san'ati o'zining o'ziga xos badiiy ifodasi, bezak uslublari va ramziy ma'nolari bilan alohida ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev o'z nutqlarida milliy qadriyatlar va madaniy merosni tiklash hamda uni yosh avlod ongiga singdirish masalasiga alohida e'tibor qaratib, "Uchinchi Renesans poydevorini barpo etishda ilm-fan, ta'lim va madaniyat uyg'unligi hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi",^[1] deya ta'kidlaydi. Ushbu g'oya zamirida ta'lim jarayonini milliylik va zamonaviylik asosida qayta tashkil etish, ayniqsa, san'at ta'limida integrativ yondashuvlarni keng joriy etish zarurati yotadi. Shu nuqtai nazardan, amaliy san'at va tasviriy san'atni o'zaro bog'liq holda o'qitish nafaqat nazariy bilimlarni mustahkamlash, balki talabalar ijodiy tafakkurini rivojlantirishning samarali vositasi hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O'zbekiston olimlaridan S.F. Abdullayev, A. Muxsinova, Niyazali Kholmatov, Shomahmud Muhammadjanov, S.S. Abdullayev, Abduvosit Qambarov, Gayrat Kamolov, Munira Satybaldieva, Muzaffar Pulatov, Olim Kamolov, Hakimova Gulnora, Tuxsanova Viloyat tasviriy san'at va amaliy bezak san'atining nazariy asoslarini chuqur tahlil qilgan. Ularning ilmiy ishlari rangtasvir, kompozitsiya va grafik uslublarni zamonaviy ta'lim jarayonida qo'llashga oid pedagogik yondashuvlari bilan ajralib turadi.

Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, integratsiyalashgan ta'lim modeli talabalarda mustaqil fikrlash, estetik did va amaliy ko'nikmalarni kompleks rivojlantirish imkonini beradi.^[3] Xususan, Buxoro hududida shakllangan ganchkorlik, naqqoshlik va zardo'zlik kabi amaliy san'at turlari o'zining tarixiy ildizlari va badiiy mukammalligi bilan ta'lim jarayonida samarali didaktik vosita bo'lib xizmat qilishi mumkin. Bunday yondashuv orqali talabalar nafaqat san'at asarlarini tahlil qilish, balki ularni ijodiy qayta ishlash va yangi kompozitsiyalar yaratish ko'nikmalarini ham egallaydilar. Shu bois mazkur maqolada Buxoro amaliy san'ati asosida oliy ta'limda tasviriy va amaliy san'atni integratsiyalashgan holda o'qitishning zamonaviy pedagogik metodikasi ilmiy jihatdan asoslab beriladi hamda uning ta'lim samaradorligini oshirishdagi o'rnini tahlil etiladi.

Hozirgi davrda ta'lim tizimining mazmuni va sifati global raqobat sharoitida inson kapitalini rivojlantirishning asosiy omiliga aylanib bormoqda.^[9] Shu nuqtai nazardan, oliy ta'lim muassasalarida talabalarning nafaqat nazariy bilimlarini, balki amaliy ko'nikmalari va ijodiy tafakkurini ham kompleks rivojlantirish zarurati kuchaymoqda. Ayniqsa, tasviriy san'at va amaliy san'at fanlarini alohida-alohida o'qitish o'rniga ularni integratsiyalashgan holda tashkil etish bugungi pedagogik talablarning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. So'nggi yillarda olib borilayotgan ta'lim islohotlari, jumladan, Shavkat Mirziyoyev tomonidan ilgari surilgan Uchinchi Renessans g'oyasi doirasida milliy madaniy merosni chuqur o'rganish va uni zamonaviy ta'lim jarayoniga samarali tatbiq etish masalasiga alohida e'tibor qaratilmoqda.^[2]

Biroq amaliyot shuni ko'rsatadiki, ko'plab oliy ta'lim muassasalarida amaliy san'atni o'qitish jarayonida milliy maktablar, xususan, Buxoro amaliy san'ati imkoniyatlaridan yetarli darajada foydalanilmayapti. Natijada talabalarda milliy san'atga oid bilimlar yuzaki shakllanib, ularning ijodiy yondashuvi va estetik tafakkuri to'liq rivojlanmay qolmoqda.

Shuningdek, mavjud o'quv-metodik ta'minotda tasviriy va amaliy san'at fanlari o'rtasidagi uzviy bog'liqlik yetarlicha ochib berilmaganligi kuzatiladi. Bu esa talabalar tomonidan nazariy bilimlarni amaliy faoliyatga tatbiq etishda muayyan qiyinchiliklarni keltirib chiqaradi. Holbuki, aynan integratsiyalashgan yondashuv orqali talabalar badiiy obraz yaratish, kompozitsiya tuzish va milliy bezak elementlarini zamonaviy shakllarda ifodalash kabi muhim kompetensiyalarni egallashlari mumkin. Yuqoridagi muammolarni bartaraf etish, oliy ta'limda san'at fanlarini o'qitish samaradorligini oshirish hamda talabalar ijodiy salohiyatini rivojlantirish uchun Buxoro amaliy san'ati asosida tasviriy va amaliy san'atni integratsiyalashgan holda o'qitishning ilmiy asoslangan zamonaviy pedagogik metodikasini ishlab chiqish zarurati yuzaga kelmoqda. Aynan ushbu jihatlar mazkur tadqiqot muammosining dolzarbligini belgilab beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Buxoro amaliy san'ati (1-rasm) Markaziy Osiyoning eng qadimiy va mukammal shakllangan badiiy maktablaridan biri sifatida nafaqat tarixiy-madaniy meros, balki zamonaviy ta'lim jarayonida muhim didaktik resurs vazifasini bajaradi. Ushbu hududda asrlar davomida rivojlangan ganchkorlik, naqqoshlik, zardo'zlik va yog'och o'ymakorligi kabi yo'nalishlar o'zining kompozitsion mukammalligi, ramziy bezak tizimi hamda rang uyg'unligi bilan ajralib turadi.^[4]

Ilmiy manbalarda Buxoro maktabiga xos naqsh tizimlari ko'pincha geometrik aniqlik, ritmik takror va murakkab simmetriyaga asoslanishi qayd etilgan bo'lib, bu esa ularni o'quv jarayonida tahlil qilish va amaliy qo'llash uchun qulay metodik materialga aylantiradi.

1-rasm: Buxoro kulolchilik buyumlaridan namunalar

Oliy ta'lim tizimida Tasviriy san'at va amaliy san'at fanlarini o'qitishda Buxoro amaliy san'ati namunalari (2-rasm) foydalanish bir qator ilmiy-pedagogik ustunliklarni ta'minlaydi. [5]

Birinchidan, ushbu san'at namunalari orqali talabalar kompozitsiya, proporsiya, ritm va ranglar uyg'unligi kabi nazariy tushunchalarni real badiiy obyektlar asosida o'zlashtiradi.

Ikkinchidan, milliy naqsh va bezak elementlarini amaliy mashg'ulotlarga tatbiq etish talabalarning tasviriy fikrlashini rivojlantirib, ularni mustaqil ijodiy yechimlar izlashga undaydi. Bu esa kompetensiyaviy yondashuv talablariga to'liq mos keladi.

2-rasm: Dotsent S. S. Abdullayev ustaxonada.

Shuningdek, Buxoro amaliy san'ati oliy ta'limda milliy identifikatsiyani shakllantirishning muhim vositasi hisoblanadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, o'quv jarayonida milliy merosga asoslangan materiallardan foydalanish talabalar motivatsiyasini oshiradi va ularning kasbiy yo'nalishiga nisbatan qiziqishini kuchaytiradi. Ayniqsa, amaliy san'at elementlarini tasviriy faoliyat bilan uyg'unlashtirish orqali talabalar nafaqat an'anaviy naqshlarni takrorlaydi, balki ularni zamonaviy dizayn yechimlari bilan boyitishga erishadi. Bundan tashqari, Buxoro amaliy san'ati namunalari UNESCO tomonidan e'tirof etilgan nomoddiy madaniy meros tarkibiga kiruvchi ayrim yo'nalishlari (masalan, zardo'zlik an'analari) ularning global madaniy ahamiyatini ham belgilaydi. ^[7] Bu esa oliy ta'lim jarayonida ushbu san'at turini o'qitishni nafaqat milliy, balki xalqaro miqyosda ham muhim ekanligini ko'rsatadi. Natijada, Buxoro amaliy san'ati asosida tashkil etilgan o'quv mashg'ulotlari talabalarda badiiy-estetik tafakkur, amaliy ko'nikmalar va madaniy kompetensiyalarni kompleks rivojlantirishga xizmat qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Oliy ta'lim tizimida tasviriy san'at va amaliy san'atni integratsiyalashgan holda o'qitish zamonaviy pedagogikaning muhim yo'nalishlaridan biri sifatida qaralmoqda. Integratsiya – bu turli fanlar o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni ta'minlash orqali bilimlarni yaxlit tizimda o'zlashtirishga xizmat qiluvchi didaktik yondashuvdir. ^[6] Mazkur yondashuv san'at ta'limida ayniqsa muhim bo'lib, u talabalarning nafaqat nazariy bilimlarini, balki amaliy va ijodiy faoliyatini ham uyg'un rivojlantirish imkonini beradi.

San'at ta'limida integratsiya jarayoni, avvalo, tasviriy faoliyat orqali amaliy san'at elementlarini o'zlashtirishdan boshlanadi. ^[8] Ya'ni, talabalar dastlab kompozitsiya, chiziq, shakl va rang qonuniyatlarini o'rganadi, so'ngra ushbu bilimlarni amaliy bezak yaratishda qo'llaydi. Shu jihatdan Buxoro amaliy san'ati namunalari foydalanish metodik jihatdan samarali hisoblanadi, chunki ularning tarkibida yuqori darajada mukammal kompozitsion tuzilma mujassam.

Integratsiyalashgan o'qitishning pedagogik asoslari quyidagi tamoyillarga tayanadi:

Mazkur tamoyillar asosida tashkil etilgan dars jarayonida talabalar faqat tayyor bilimni qabul qiluvchi emas, balki uni mustaqil ravishda yaratishga qodir subyektga aylanadi. Buxoro amaliy san'ati asosida integratsiyalashgan o'qitish metodikasi. Buxoro amaliy san'ati asosida ishlab chiqilgan integratsiyalashgan metodika bir necha bosqichlarda amalga oshiriladi:

1-bosqich: Tahliliy-kuzatuv bosqichi. Talabalar Buxoro naqshlari, ganch bezaklari va zardo'zlik namunalari o'rganadi, ularning kompozitsiyasi, rang yechimi va ramziy ma'nosini tahlil qiladi. Bu bosqichda vizual materiallar, slaydlar va real namunalardan foydalanish muhim ahamiyatga ega.

2-bosqich: Tasviriy faoliyat bosqichi. Talabalar o'rganilgan naqsh elementlarini chizma va rangtasvir orqali qayta ifodalaydi. Bu jarayonda ular tasviriy san'at asoslarini amaliy jihatdan mustahkamlaydi.

3-bosqich: Amaliy ijod bosqichi. Talabalar o'zlashtirgan bilimlari asosida mustaqil kompozitsiyalar yaratadi. Masalan, milliy naqsh asosida zamonaviy dekorativ buyum loyahasini ishlab chiqadi.

4-bosqich: Baholash va refleksiya. Yaratilgan ishlar tahlil qilinadi, muhokama qilinadi va baholanadi. Bu bosqich talabalarning o'z faoliyatiga tanqidiy yondashuvini shakllantiradi.

Interfaol metodlar va ularning samaradorligi

Integratsiyalashgan ta'lim jarayonida interfaol metodlardan foydalanish alohida ahamiyatga ega. Jumladan:

- loyiha metodi (talabalar mustaqil ish yaratadi); klaster usuli (g'oyalarni tizimlashtirish);
- amaliy topshiriqlar (real ijodiy faoliyat); "ustoz-shogird" modeli (an'anaviy san'at tajribasini uzatish).

Ushbu metodlar talabalarni passiv tinglovchidan faol ijodkorga aylantiradi. Ayniqsa, Buxoro amaliy san'ati asosida berilgan topshiriqlar ularning milliy san'atga bo'lgan qiziqishini oshiradi va kasbiy kompetensiyasini mustahkamlaydi. Oliy ta'lim muassasalarida Buxoro amaliy san'ati asosida tasviriy va amaliy san'atni integratsiyalashgan holda o'qitishning samaradorligini aniqlash maqsadida eksperimental tadqiqot o'tkazildi. Tadqiqotda san'at fakultetining 2-3-kurs talabalari ishtirok etdi va ular ikki guruhga bo'lindi:

- eksperimental guruh – unda metodik jihatdan Buxoro amaliy san'ati elementlari integratsiya qilinib o'qitildi,
- hamda nazorat guruhi – an'anaviy metodika asosida dars o'tdi.

Tajriba davomida quyidagi indikatorlar tahlil qilindi:

- ijodiy faoliyat darajasi – talabalarning mustaqil kompozitsiya yaratish qobiliyati;
- amaliy ko'nikmalar – chizma, naqsh va dekorativ elementlarni qo'llash malakasi;
- estetik tafakkur – milliy va badiiy qadriyatlarni tan olish va baholash;
- motivatsiya – san'atga qiziqish va darsga faol jalb qilinish darajasi.

Eksperimental guruh natijalari shuni ko'rsatdiki, integratsiyalashgan metodika talabalar ijodiy kompetensiyasini sezilarli darajada oshirdi. Masalan, mustaqil kompozitsiya yaratish bo'yicha ballar eksperimental guruhda o'rtacha 87% ni tashkil qilgan bo'lsa, nazorat guruhida bu ko'rsatkich 68% atrofida bo'ldi. Amaliy ko'nikmalarni baholashda ham eksperimental guruhda talabalarning texnik mukammalligi va milliy naqsh elementlarini qo'llash qobiliyati yuqori darajada namoyon bo'ldi.

Shuningdek, talabalarning estetik tafakkurini o'rganish natijalari Buxoro amaliy san'ati asosida tashkil etilgan darslar ularning milliy san'atga bo'lgan qiziqishini oshirganini ko'rsatdi. Talabalar nafaqat an'anaviy naqshlarni qayta ishlash, balki ularni zamonaviy badiiy shakllarda ifodalashga muvaffaq bo'ldi. Eksperimental guruh talabalari interfaol metodlar orqali o'z ishlarini tahlil qilish va konstruktiv fikr almashish imkoniyatiga ega bo'ldi, bu esa ularning mustaqil fikrlashini sezilarli darajada rivojlantirdi.

XULOSA

Mazkur tadqiqot shuni ko'rsatdiki, Buxoro amaliy san'ati asosida tasviriy va amaliy san'atni integratsiyalashgan holda o'qitish oliy ta'limda bir qator muhim pedagogik natijalarga erishish imkonini beradi:

- talabalarning ijodiy kompetensiyasi va amaliy ko'nikmalari sezilarli darajada oshadi;
- milliy san'atga qiziqish va estetik tafakkur rivojlanadi;
- integratsiyalashgan metodika nazariy bilimlarni amaliy faoliyat bilan uyg'unlashtirish imkonini beradi;
- interfaol va loyihaviy metodlar yordamida talabalar mustaqil ijodiy yechimlar ishlab chiqishga o'rganadi.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, Buxoro amaliy san'ati namunalarini oliy ta'limda keng qo'llash ta'lim sifatini oshirish, talabalar kreativ salohiyatini rivojlantirish va milliy madaniyatni yosh avlod ongiga singdirishning samarali vositasi hisoblanadi. Shu sababli ushbu metodika oliy ta'lim muassasalarida tasviriy va amaliy san'at fanlarini o'qitish jarayonida standart pedagogik yondashuv sifatida keng joriy etilishi maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Мирзиёев Ш. М. Что такое Третий Ренессанс? – “Янги Ўзбекистон” газетаси, 2021-08-17.
2. Mirziyoyev Sh. M. Nutqlar va interv'yular to'plami – Toshkent, 2022.
3. Abdullayev S. S. “Amaliy san'at darslarida milliy merosni tatbiq etish metodikasi” – Buxoro davlat universiteti, 2019.
4. Абдуллаев С. Ф. Восточная миниатюра в системе высшего художественно-педагогического образования: история, теория, методика – Москва, 1996.
5. Abdullayev S. S. “Milliy bezak elementlarini amaliy san'at mashg'ulotlarida qo'llash” – Toshkent, 2021.
6. Абдуллаев С. Ф. Восточная миниатюра в системе высшего художественно-педагогического образования – Москва, 1996.
7. UNESCO. Nomoddiy madaniy meros ro'yxati: O'zbekiston hududidagi an'analar – Parij, 2020.
8. Абдуллаев Ж. А. Бухоро амалиёти ва миллий санъат анъаналари – Ташкент, 2003.
9. Islomova N. Integratsiyalashgan san'at ta'limi: nazariya va amaliyot – Toshkent, 2019.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №4(5)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.